

Sygn. akt II Ns 1800/15

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR A. Z.

Protokolant: staż. M. P.

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku Banku (...) Spółki Akcyjnej w G.

z udziałem J. K., S. L.

o stwierdzenie nabycia spadku po B. J. L.

postanawia:

1. stwierdzić, że spadek po B. J. L. z domu C., córce W. i H., zmarłej dnia 22 października 2013 roku w Ł., ostatnio stale zamieszkałej w Ł., na podstawie ustawy nabyli: córka J. K. z domu L. (córka R. A. i B. J.) oraz syn S. L. (syn R. A. i B. J.) po $\frac{1}{2}$ (jednej drugiej) części każde z nich;
2. oddalić wnioszek Banku (...) Spółki Akcyjnej w G. o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania;
3. ustalić, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt: II Ns 1800/15

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 27 lipca 2015 roku Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po B. L. oraz o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawca zawarł ze zmarłą B. L. w dniu 31 sierpnia 2009 roku umowę kredytu. Uzyskanie dokumentu stwierdzającego przejście obowiązku spłaty zadłużenia na spadkobierców jest dla wnioskodawcy niezbędne w celu dochodzenia roszczeń z tytułu zawartej ze spadkodawczynią umowy kredytu. Jako uczestniczkę postępowania wnioskodawca wskazał córkę spadkodawczyni J. K..

(wniosek k.3)

Postanowieniem z dnia 27 listopada Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika S. L..

(postanowienie - protokół rozprawy k.16-17)

Na rozprawie w dniu 20 września 2016 roku uczestnicy J. K. i S. L. nie zajęli merytorycznego stanowiska w sprawie, podnieśli, że odrzucili spadek po spadkodawczyni.

(protokół rozprawy k.36-38)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. L., z domu C., córka W. i H. z domu K., zmarła dnia 22 października 2013 roku w Ł., ostatnio stale zamieszkiwała w Ł., przy ulicy (...). W chwili śmierci była wdową. Pozostawiła dwoje dzieci: J. K. oraz S. L.. Innych dzieci własnych ani przysposobionych nie miała. Spadkodawczyni nie sporządziła testamentu, nikt nie zrzekł się po niej dziedziczenia ani nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. O śmierci B. L. spadkobiercy dowiedzieli się w dniu jej śmierci.

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu k.4, zapewnienie spadkowe k.36-37, odpisy skrócone aktów urodzenia –k 5,7 załączonych akt II Ns 338/15 Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi)

W dniu 14 lutego 2014 roku J. K. i S. L. wniesli o przyjęcie oświadczeń o odrzuceniu spadku po B. L.. Prawomocnym zarządzeniem z dnia 28 marca 2014 roku zwrócono wniosek.

(dowód: zarządzenie – k.7-9 załączonych akt II Ns 620/14 Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi)

W dniu 30 lipca 2014 roku J. K. i S. L., ponownie wystąpili o przyjęcie oświadczenia o odrzuceniu spadku po B. L.. Prawomocnym zarządzeniem z dnia 5 sierpnia 2014 roku zwrócono wniosek.

(dowód: zarządzenie k.3 załączonych akt II Ns 1546/14 Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi)

W dniu 3 lutego 2015 roku J. K. i S. L., po raz trzeci wystąpili o przyjęcie oświadczenia o odrzuceniu spadku po B. L.. W dniu 27 kwietnia 2015 roku J. K. oraz S. L. złożyli przed sądem oświadczenia o odrzuceniu spadku po B. L. oraz wskazali, że o śmierci matki dowiedzieli się w dniu jej śmierci.

(dowód: protokół posiedzenia k.16-17 załączonych akt II Ns 338/15 Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi)

W dniu 31 sierpnia 2008 roku B. L. zawarła z (...) Bankiem Spółką Akcyjną w G. umowę kredytu gotówkowego. Bank (...) Spółka Akcyjna w G. jest następcą prawnym (...) Bank Spółki Akcyjnej w G..

(okoliczności bezsporne, także kserokopia umowy k.5-8)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie powołanych dowodów, w szczególności na podstawie odpisów aktów stanu cywilnego, a także dokumentów z załączonych do niniejszego postępowania akt spraw toczących się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi pod sygnaturami: II Ns 620/14, II Ns 1546/14 i II Ns 338/15. Ponadto Sąd, oparł się na zapewnieniu spadkowym złożonym przez uczestniczkę J. K., potwierdzonym przez uczestnika S. L..

Przedstawione powyżej dowody Sąd uznał w całości za wiarygodne. Ich prawdziwość i rzetelność nie były w toku postępowania kwestionowane przez wnioskodawcę bądź uczestników.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie wnioskodawca Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej B. L..

Wniosek o stwierdzenie nabycia spadku może złożyć osoba mająca w tym interes (art. 1025 § 1 k.c.). Krąg osób uprawnionych do wszczęcia postępowania ustawa zakreśla stosunkowo szeroko, osobą taką będzie każdy, kto ma interes w powstaniu skutków prawnych związanych z wydaniem postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po określonym spadkodawcy, przez osoby wymienione w orzeczeniu sądu. Wierzyciel poprzez uzyskanie stwierdzenia nabycia spadku, w najprostszy sposób może dotrzeć do osoby dłużnika, od której może domagać się spełnienia świadczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2007 roku, I CNP 51/07, LEX nr 322025).

Mając na uwadze powyższe, wnioskodawca jako wierzyciel spadkodawczyni posiadał interes w stwierdzeniu nabycia spadku po B. L. i był legitymowany do wystąpienia z wnioskiem w niniejszej sprawie.

Stosownie do art. 926 § 1 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. W świetle § 2 tego artykułu, dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał nie chce lub nie może być spadkobiercą. Na mocy art. 670 k.p.c., Sąd jest zobowiązany do badania z urzędu kto jest spadkobiercą, w szczególności Sąd bada czy spadkodawca pozostawił testament i wzywa do złożenia testamentu osobę, co do której zostanie uprawdopodobnione, że testament u niej się znajduje. W razie złożenia testamentu sąd dokonuje jego otwarcia i ogłoszenia.

W przedmiotowej sprawie jednoznacznie ustalono, że spadkodawczyni B. L. nie sporządziła testamentu. W związku z tym miało miejsce dziedziczenie ustawowe.

W myśl art. 931 § 1 k.c., w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych, jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Z kolei, stosownie do § 2 powołanego przepisu, jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przysługiwał, przypada jego dzieciom w częściach równych.

Zmarła B. L. w chwili śmierci była wdową, pozostawiła, po sobie dwoje dzieci – uczestników postępowania J. K. oraz S. L.. Innych dzieci nie miała ani przysposobionych, ani takich, które by zmarły przed nią.

Przenosząc powyższe rozważania prawne na ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny wskazać należy, że spadek po B. L. przypadł w częściach równych, a zatem po jednej drugiej części, jej dzieciom – J. K. oraz S. L..

W toku postępowania uczestnicy podnieśli, że złożyli oświadczenia o odrzuceniu spadku po swojej matce, B. L..

Stosownie do przepisu art. 1015 § 1 k.c. oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Niezłożenie oświadczenia w powyższym terminie prowadzi do dwojakich konsekwencji, w zależności od daty, w której doszło do otwarcia spadku, czyli śmierci spadkodawcy. Zgodnie z art. 1015 § 2 k.c., w brzmieniu obowiązującym przed 18 października 2015 roku, brak oświadczenia spadkobiercy o przyjęciu lub odrzuceniu spadku w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Przepis ten został zmieniony na mocy art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 2015 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z aktualnym brzmieniem przepisu art. 1015 § 2 k.c., obowiązującym od dnia 18 października 2015 roku, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie określonym w § 1 (6 miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania) jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Jednakże, stosownie do art. 6 powołanej ustawy nowelizującej, przepisów art. 1 owej ustawy, nie stosuje się do spadków otwartych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej. Zaś, zgodnie z art. 8 cytowanej ustawy, ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, czyli dnia 18 października 2015 roku.

Konkludując, do spadków otwartych przed dniem 18 października 2015 roku, a zatem i w niniejszej sprawie, zastosowanie znajdzie przepis art. 1015 § 2 k.c. w swym pierwotnym brzmieniu.

Przewidziany w art. 1015 § 1 k.c., 6 -miesięczny termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku, jest terminem zawitym prawa materialnego. Nie podlega on przedłużeniu ani przywróceniu. Z chwilą jego upływu wygasa uprawnienie do skorzystania z tego prawa, a oświadczenie złożone po upływie tego terminu nie wywołuje żadnych skutków prawnych. Początek biegu terminu, wskazanego w powołanym przepisie, ustalany jest według daty dowiedzenia się o tytule powołania do spadku. Stąd też dla spadkobiercy ustawowego będzie to z zasady data, w której dowiedział się o śmierci spadkodawcy, jeśli w tej dacie wiedział o łączącym go ze zmarłym pokrewieństwie uzasadniającym powołanie do dziedziczenia.

W niniejszej sprawie, uczestnicy J. K. i S. L. dowiedzieli się o śmierci matki B. L., a w konsekwencji także o tytule swojego powołania do spadku, w dniu jej śmierci - 22 października 2013 roku. Termin do złożenia przez J. K. i S. L. oświadczeń o odrzuceniu spadku po matce upływał zatem dnia 22 kwietnia 2014 roku. Tymczasem oświadczenia o odrzuceniu spadku zostały złożone przez J. K. i S. L. dopiero w dniu 27 kwietnia 2015 roku, a zatem przeszło rok po

upływie ustawowego terminu. W takim wypadku, oświadczenia te są w świetle prawa bezskuteczne, a zastosowanie znajdzie przepis art. 1015 § 2 k.c., w brzmieniu sprzed 18 października 2015 roku, zgodnie z którym niezłożenie w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku jest jednoznaczne z jego prostym przyjęciem spadku.

Na marginesie należy wskazać, że bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostaje okoliczność, iż uczestnicy J. K. i S. L., zanim w dniu 27 kwietnia 2015 roku złożyli przed Sądem oświadczenia o odrzuceniu spadku po matce, dwukrotnie, tj. dnia 14 lutego 2014 roku oraz 30 lipca 2014 roku, występowali do Sądu z wnioskiem o odebranie od nich oświadczenia o odrzuceniu spadku. Powyższe wnioski zostały bowiem prawomocnie zwrócone. Stosownie zaś do przepisu art.130 § 2 zdanie drugie k.p.c., pismo zwrócone nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma procesowego do sądu. Natomiast, kolejny wniosek uczestników, który doprowadził do przyjęcia od nich przez Sąd oświadczeń o odrzuceniu spadku po matce, został złożony prawie 10 miesięcy po upływie ustawowego terminu do złożenia oświadczenia w przedmiocie spadku.

Mając na uwadze powyższe, Sąd stwierdził, że spadek B. J. L. z domu C., córce W. i H., zmarłej dnia 22 października 2013 roku w Ł., ostatnio stale zamieszkałej w Ł., na podstawie ustawy nabyli: córka J. K. z domu L. oraz syn S. L. po 1/2 części każde z nich.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 520 § 1 k.p.c., ustalając, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie, nie znajdując podstaw do zastosowania § 2 i 3 powyższego artykułu.

Zasada rozliczenia kosztów postępowania prowadzonego w trybie nieprocesowym wynika z art. 520 § 1 k.p.c. Zgodnie z jego brzmieniem każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Wyjątki od tej zasady zostały ustanowione w dalszych paragrafach art.520 k.p.c., stanowiąc, iż jeżeli jednak uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników (§ 2). Zaś, paragraf 3 art.520 k.p.c. stanowi, iż jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępował niesumiennie lub oczywiście niewłaściwie. W orzecznictwie i doktrynie zwraca się uwagę, iż w postępowaniu nieprocesowym nie ma „pojedyńku” dwóch przeciwstawnych sobie stron, dlatego też nie można mówić o przegrywającym, który powinien zwrócić koszty postępowania wygrywającemu (por. art. 98 § 1 k.p.c.). Przeciwnie, z treści całego art.520 k.p.c. wynika, że ustawodawca zakłada, że w zasadzie uczestnicy postępowania są w tym samym stopniu zainteresowani jego wynikiem, a orzeczenie sądu udziela ochrony prawnej każdemu uczestnikowi. Dlatego ten, kto poniósł koszty sądowe lub koszty zastępstwa procesowego, nie uzyska zwrotu wydanych kwot od innego uczestnika, ale i nie jest obowiązany do zwracania kosztów poniesionych przez innego uczestnika (tak Bodio Joanna, Demendecki Tomasz, Jakubecki Andrzej, Marcewicz Olimpia, Telenga Przemysław, Wójcik Mariusz P [w] Komentarz do art.520 kodeksu postępowania cywilnego, LEX/el. 2010; Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 grudnia 1999 roku, III CKN 497/98, OSNC 2000 rok, nr 6, poz. 116). Stanowisko takie uzasadnione jest niezależnością i samodzielnością udziału w tym postępowaniu każdego jego uczestnika (Budnowska Joanna, Zieliński Andrzej artykuł Palestra 1995 rok, numer 7-8, s. 58, Lex nr 11671/1).

W niniejszej sprawie, Sąd nie znalazł podstaw do odstąpienia od ogólnej zasady wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c. Charakterystyka postępowania o stwierdzenia nabycia spadku determinuje, co do zasady, jednakowy stopień zainteresowania osób w nim uczestniczących. Wnioskodawca, jako wierzyciel spadkodawczyni, zainteresowany był uzyskaniem postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po B. L.. Uczestnicy J. K. i S. L., choć powołali się na fakt odrzucenia spadku po zmarłej i nie zajęli merytorycznego stanowiska w sprawie, de facto także byli zainteresowani rozstrzygnięciem kto jest spadkobiercą ich matki. Brak jest podstaw do przyjęcia, że interesy uczestników i wnioskodawcy były sprzeczne lub też, że uczestnicy byli zainteresowani rozstrzygnięciem w niniejszej sprawie w wyższym stopniu niż wnioskodawca. W związku z powyższym, Sąd nie uwzględnił żądania wnioskodawcy o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania.